

بررسی اثر استفاده از زهاب برای زراعت زمستانه کینوا در مزارع نیشکر

پروژه تحقیقاتی با عنوان "بررسی اثر استفاده از زهاب مزارع نیشکر در کشت زمستانه ژنوتیپ‌های مختلف کینوا و تعیین مناسب‌ترین تاریخ کاشت در جنوب خوزستان" با همکاری مشترک بخش تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی خوزستان، ستاد مؤسسه، سازمان آب و برق خوزستان و شرکت کشت و صنعت نیشکر میرزا کوچک خان اجرا گردید. پروژه مذکور توسط آقای دکتر علی مختاران عضو هیات علمی بخش تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی مرکز تحقیقات کشاورزی خوزستان به همراه همکاران خود از جمله خانم مهندس طاووسی از بخش اصلاح و تهیه نهال بذر، در مزرعه تحقیقاتی L08-20 در داخل کشت و صنعت نیشکر میرزا کوچک خان اجرا شد.

در استان خوزستان، نزدیک به چهارمیلیارد مترمکعب زهاب درسال تولید می‌شود که حجم زهاب شبکه‌های آبیاری و زهکشی حوضه کارون به تنهایی حدود دو میلیارد مترمکعب درسال است. واحدهای توسعه کشت نیشکر و مزارع پرورش ماهی از تولیدکنندگان اصلی زهاب این حوضه هستند. یکی از مناطقی که زهاب در آن انباشت و درحال حاضر به دغدغه‌ای جدی تبدیل شده، حوضچه‌های تبخیری جنوب اهوازدرمنطقه مرزی با عراق است. شوری آب در ابتدای حوضچه‌ها بین پنج تا هفت دسی‌زیمنس بر متر است که بسیار ارزشمند بوده و می‌توان از آن برای کشت گیاهان متحمل به شوری مانند کینوا استفاده کرد. بازچرخانی زهاب ضمن جلوگیری از آلودگی‌های زیست محیطی، باعث افزایش درآمد و اشتغال برای کشاورزان جنوبی خوزستان شده و می‌توان اراضی آیش‌سالیانه شرکت‌های کشت و صنعت نیشکر جنوب را توسط این زهاب با هدف افزایش بهره‌وری به زیر کشت برد. در جنوب و جنوب غرب ایران معمولاً گیاه کینوا درمهرماه کشت شده و منجر به تولید دانه می‌گردد. با توجه به تولید زهاب مزارع نیشکر از اواخر زمستان، کشت زمستانه کینوا با بررسی دقیق تاریخ کاشت مورد اهمیت است. نتایج مزرعه‌ای نشان داد که کشت زمستانه کینوا فقط با هدف تولید علوفه مناسب است. بیشترین زیست توده را ژنوتیپ "روزادا" در تاریخ کاشت ۱۵م بهمن ماه با استفاده از آبیاری با زهاب به میزان ۴۳۰۰ کیلوگرم برهکتار داشت که این میزان زیست توده با "روزادا" کشت شده در ۳۰م بهمن ماه با استفاده از آبیاری با آب شیرین(کارون) در یک گروه بود. همچنین مدیریت یک در میان (یک بار استفاده از آب با کیفیت و یک بار استفاده از زهاب)، روشی مناسب برای حفاظت خاک و افزایش عملکرد محصول است. با توجه به بافت خاک سنگین اراضی مرکزی و جنوبی خوزستان همراه با آب زیرزمینی شور و کم عمق، در صورت بازچرخانی زهاب و عملیات شورورزی به‌دلیل استفاده ازآبشویی در پایان فصل کشت ناشی از تجمع املاح، زهکشی اراضی توصیه شده و اجرای آن مورد اهمیت است.